

Hugræn Innsæisþjálfun (HI)

HI 2 A – Að hrapa að ályktunum I

© Moritz, Woodward & Viðarsdóttir (9|22)

www.uke.de/mct

Birting myndefnis er með góðfúslegu leyfi listamanna og höfundarréttarhafa. Nánari upplýsingar (listamaður, titill) má finna í lok kynningar.

Að hrapa að ályktunum

- Við tökum oft skyndiákvæðanir byggðar á flóknum upplýsingum úr umhverfinu.

Að hrapa að ályktunum

- Við tökum oft skyndiákvæðanir byggðar á flóknum upplýsingum úr umhverfinu.
- Stundum drögum við ályktun án þess að vera 100% viss.

Að hrapa að ályktunum

- Við tökum oft skyndiákvæðanir byggðar á flóknum upplýsingum úr umhverfinu.
- Stundum drögum við ályktun án þess að vera 100% viss.
- Hinn gullni meðalvegur ætti að vera á milli þess:

Að hrapa að ályktunum

- Við tökum oft skyndiákvörðanir byggðar á flóknum upplýsingum úr umhverfinu.
- Stundum drögum við ályktun án þess að vera 100% viss.
- Hinn gullni meðalvegur ætti að vera á milli þess:
 - að taka fljótfærnilega ákvörðun (**áhætta**: léleg ákvörðun)
 - og*

Að hrapa að ályktunum

- Við tökum oft skyndiákvörðanir byggðar á flóknum upplýsingum úr umhverfinu.
- Stundum drögum við ályktun án þess að vera 100% viss.
- Hinn gullni meðalvegur ætti að vera á milli þess:
 - að taka fljótfærnilega ákvörðun (**áhætta**: léleg ákvörðun)
og
 - að vera of nákvæm (**ókostur**: tekur of langan tíma)

Að draga ályktanir án þess að vera 100% viss

Atburður	Skýring?	Réttlæting?
Það kemur reykur út um gluggann	Eldur?	??? – Hvað myndir þú gera?
Maður sem talar óskýrt	Fullur?	???

Að draga ályktanir án þess að vera 100% viss

Atburður	Skýring?	Réttlæting?
Það kemur reykur út um gluggann	Eldur?	<p>Líklega – það er sagt að það sé “enginn reykur án elds!”</p> <p>Hringja á slökkviliðið: Betra að hafa rangt fyrir sér en að aðhafast ekkert.</p>
Maður sem talar óskýrt	Fullur?	???

Að draga ályktanir án þess að vera 100% viss

Atburður	Skýring?	Réttlæting?
Það kemur reykur út um gluggann	Eldur?	<p>Líklega – það er sagt að það sé “enginn reykur án elds!”</p> <p>Hringja á slökkviliðið: Betra að hafa rangt fyrir sér en að aðhafast ekkert.</p>
Maður sem talar óskýrt	Fullur?	<p>Gæti verið – en það geta verið fjölmargar aðrar ástæður fyrir þessu (t.d. heilabilun, heilablóðfall). Ef þú íhugar ekki aðrar skýringar gætirðu átt á hættu að móðga hann.</p>

Að hrapa að ályktunum - Dæmi

Svið	Dæmi
Pólitík	???
Læknisfræði	???

Að hrapa að ályktunum - Dæmi

Svið	Dæmi
Pólitík	<p>Fólk hrapar oft að ályktunum þegar það heyrir fréttir af glæpum í fjölmiðlum. Fólk er gjarnan fljótt að eigna árásarmanni einhverjar ástæður fyrir árásinni sem byggja á þeirra eigin pólitísku skoðunum.</p> <p>Dæmi: Gerandinn og fórnarlambið eru af ólíkum kynþætti eða trú. Þá trúir fólk oft að kynþáttafordómar eða trúarofsóknir séu meginástæður árásarinnar.</p> <p>Stundum getur það reynst vera rétt, en í opinberri umræðu hrapar fólk of oft að ályktunum án þess að taka önnur sjónarmið til greina.</p>
Læknisfræði	???

Að hrapa að ályktunum - Dæmi

Svið	Dæmi
Pólitík	<p>Fólk hrapar oft að ályktunum þegar það heyrir fréttir af glæpum í fjölmiðlum. Fólk er gjarnan fljótt að eigna árásarmanni einhverjar ástæður fyrir árásinni sem byggja á þeirra eigin pólitísku skoðunum.</p> <p>Dæmi: Gerandinn og fórnarlambið eru af ólíkum kynþætti eða trú. Þá trúir fólk oft að kynþáttafordómar eða trúarofsóknir séu meginástæður árásarinnar.</p> <p>Stundum getur það reynst vera rétt, en í opinberri umræðu hrapar fólk of oft að ályktunum án þess að taka önnur sjónarmið til greina.</p>
Læknisfræði	<p>Eitt einkenni → greining?</p> <p>Eitt flog getur stundum verið mistúlkað sem flogaveiki (en flog getur stafað af öðrum þáttum, svo sem í fráhvörfum eftir áfengisneyslu eða vegna hás hita).</p> <p>Hins vegar þá yfirsjást sumar greiningar vegna þess að ekki eru gerðar nógu nákvæmar rannsóknir (t.d. þegar um ræðir krabbamein).</p>

Að hrapa að ályktunum - Dæmi

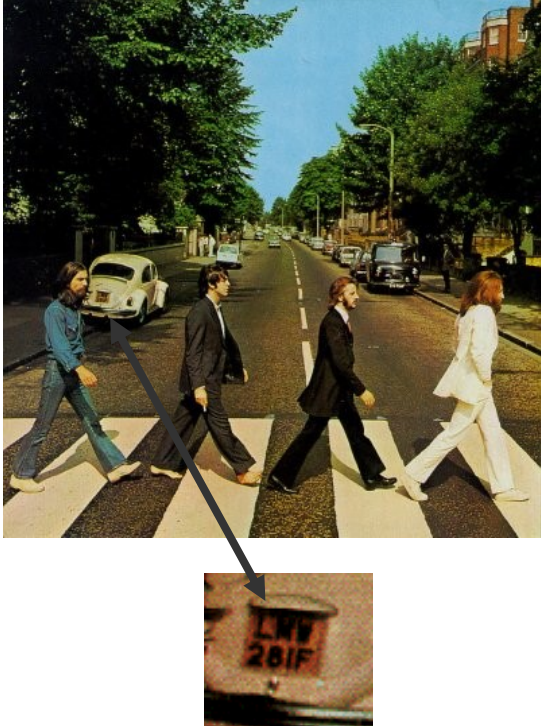
- Flökkusögur -

Flökku-sögur	Með og á móti	“Sönnun”
<p>Paul McCartney (Bítill) dó í slysi árið 1966 en staðgengill var fenginn til að þykjast vera hann.</p>	<p>Með: ???</p> <p>Á móti: ???</p>	

Að hrapa að ályktunum - Dæmi

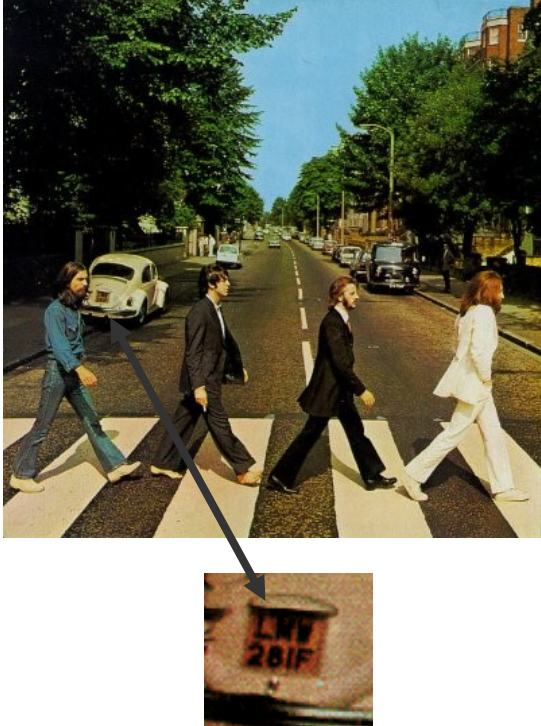
- Flökkusögur -

Flökku-sögur	Með og á móti	“Sönnun”
<p>Paul McCartney (Bítill) dó í slysi árið 1966 en staðgengill var fenginn til að þykjast vera hann.</p>	<p>Með: talið var að um það bil 70 leyndar vísbendingar væri að finna, sumar á “Abbey Road” plötuumslaginu (sjá til hægri):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Paul er berfættur og fögur eins og lík. • Paul er örvhentur en heldur á sígarettunni í hægri hendi! • Bílplatan “LMW” (sjá ör): “Linda McCartney Weeping”. • Einnig er sagt að bassaleikur hans hafi hljómað öðruvísi eftir 1966. <p>Á móti: ???</p>	<p>“Sönnun”</p>

Að hrapa að ályktunum - Dæmi

- Flökkusögur -

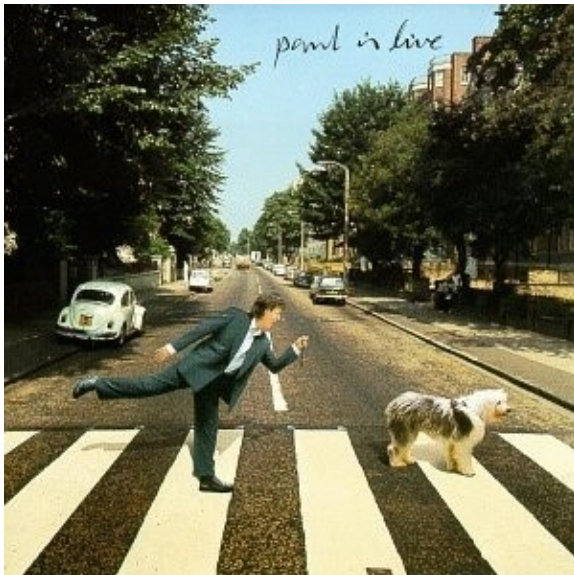
Flökku-sögur	Með og á móti	“Sönnun”
<p>Paul McCartney (Bítill) dó í slysi árið 1966 en staðgengill var fenginn til að þykjast vera hann.</p>	<p>Með: talið var að um það bil 70 leyndar vísbendingar væri að finna, sumar á “Abbey Road” plötuumslaginu (sjá til hægri):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Paul er berfættur og fögur eins og lík. • Paul er örvhentur en heldur á sígarettunni í hægri hendi! • Bílplatan “LMW” (sjá ör): “Linda McCartney Weeping”. • Einnig er sagt að bassaleikur hans hafi hljómað öðruvísi eftir 1966. <p>Á móti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kemur eins fyrir og sama rödd. • Sannanir virðast uppspuni, LMW gæti þýtt hvað sem er. • Heimild: flökkusagan byrjaði árið 1969 frá þekktu slúðurblaði. 	

Að hrapa að ályktunum - Dæmi

- Flökkusögur -

Var fenginn staðgengill fyrir Paul McCartney?

McCartney svaraði þessum sögum á skemmtilegan hátt: Með því að gefa út sólóplötu sem hét “Paul er lifandi”. Athugið að plötu umslagið líkist Abbey road umslaginu á fyrri glæru.

Nei!

Hvernig byrja slíkar flökkusögur og samsæriskenningar?

???

Hvernig byrja slíkar flökkusögur og samsæriskenningar?

- Þær eru oft meira spennandi en raunveruleikinn!
- Þær byggja oft á staðhæfingum sem erfitt er að sanna (t.d. að bassaleikur Paul McCartneys hafi verið ólíkur frá því sem áður var).
- Þær innihalda engar aðrar skýringar (t.d. að LMW getur þýtt hvað sem er).
- Byggja stundum á staðreyndum sem teknar eru úr samhengi. Mikilvægi þessara smáatriða er einnig stórlega ýkt (McCartney er vissulega örvhentur, en það útilokar ekki að hann geti haldið á sígarettu í hægri hendi, t.d. gæti ljósmyndarinn hafa beðið hann um það).

Hvernig byrja slíkar flökkusögur og samsæriskenningar?

- Það eru til mörg dæmi þess í sögunni að minnihlutahópum og öðrum sem voru utanveltu í samfélaginu var ranglega kennt um óviðráðanlega atburði og stórslys. Til dæmis á miðöldum var norðum eða trúarlegum minnihlutahópum oft kennt um ef uppskera var léleg.
- Þessar einföldu skýringar drógu úr spennu og ótta og töldu fólki trú um að það hefði stjórn á aðstæðunum.

Af hverju erum við að þessu?

- Rannsóknir sýna að í geðrofi hefur fólk tilhneigingu til taka ákvarðanir sem byggja á takmörkuðum upplýsingum.

Af hverju erum við að þessu?

- Rannsóknir sýna að í geðrofi hefur fólk tilhneigingu til taka ákvarðanir sem byggja á takmörkuðum upplýsingum.
- Slík ákvörðunartaka getur auðveldlega leitt til mistaka. Hjálplegra er að taka til greina allar tiltækar upplýsingar áður en ákvörðun er tekin.

Hvernig geðrof getur leitt til rangtúlkunnar- Dæmi

Atburður	Skýring í geðrofi	Aðrar skýringar
Þú heyrir skruðning í símtalinu.	CIA er að hlera þig.	Síminn er bilaður; eðlilegt hljóð þegar hringt er til útlanda; lélegt samband.
Lagið “Toxic” með Britney Spears er spilað í útvarpinu.	Leynilegt merki um yfirvofandi eiturefna-árás.	Þessi útvarpsstöð spilar popplög.
Hvítt duft á eldhúsborðinu sem var ekki þar áður.	Tilraun til að eitra fyrir þér með Anthrax; lögreglan hefur komið fyrir fíkniefnum til að ná þér.	Einhver var að baka; það hefur ekki verið þurrkað af í langan tíma.

Getur einhver deilt eigin reynslu?

Verkefni (1)

Sýndar verða myndir. Til að byrja með sést aðeins eitt atriði úr myndinni. Síðan er næsta atriði bætt við og svo framvegis þangað til öll myndin sést.

- Ykkar verkefni er að greina hvað er á myndinni.

Verkefni (1)

Sýndar verða myndir. Til að byrja með sést aðeins eitt atriði úr myndinni. Síðan er næsta atriði bætt við og svo framvegis þangað til öll myndin sést.

- Ykkar verkefni er að greina hvað er á myndinni.
- Reynið að forðast bæði fljótfernislega ákvörðum og að ofhugsa hana.

Verkefni (1)

Sýndar verða myndir. Til að byrja með sést aðeins eitt atriði úr myndinni. Síðan er næsta atriði bætt við og svo framvegis þangað til öll myndin sést.

- Ykkar verkefni er að greina hvað er á myndinni.
- Reynið að forðast bæði fljótfernislega ákvörðum og að ofhugsa hana.
- Ræðið rökin með og á móti hverjum valmöguleika.

Mynd 1

Nokkrir valmöguleikar eru gefnir.

Ræðið saman sem hópur hversu líklegir valkostirnir eru og hvort þið séuð nógu viss til að taka ákvörðun.

Hvað sýnir þessi mynd?

- broskall
- skál
- bát
- sleða
- ruggustól
- haus á fíl

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- broskall
- skál
- bát
- sleða
- ruggustól
- haus á fíl

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- broskall
- skál
- bát
- sleða
- ruggustól
- haus á fíl

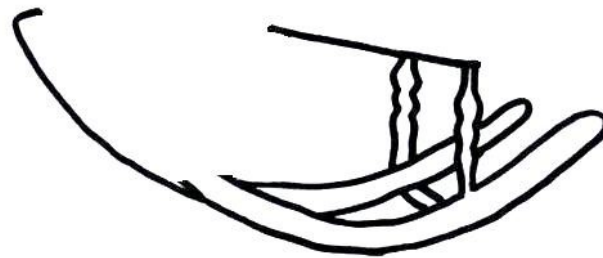
Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- broskall
- skál
- bát
- sleða
- ruggustól
- haus á fíl

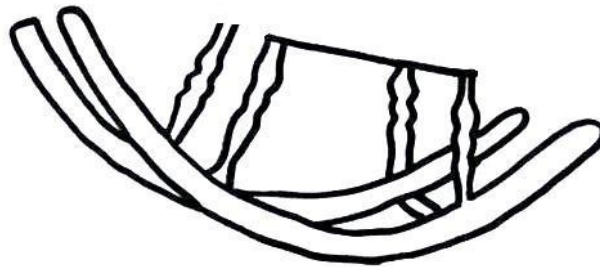
Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- broskall
- skál
- bát
- sleða
- ruggustól
- haus á fíl

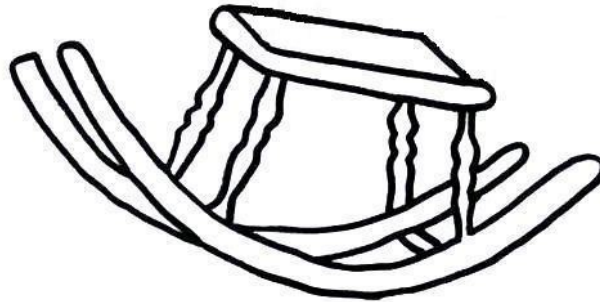
Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- broskall
- skál
- bát
- sleða
- ruggustól
- haus á fíl

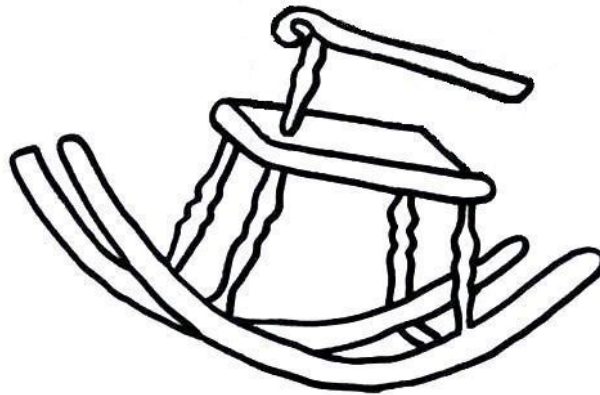
Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- broskall
- skál
- bát
- sleða
- ruggustól
- haus á fíl

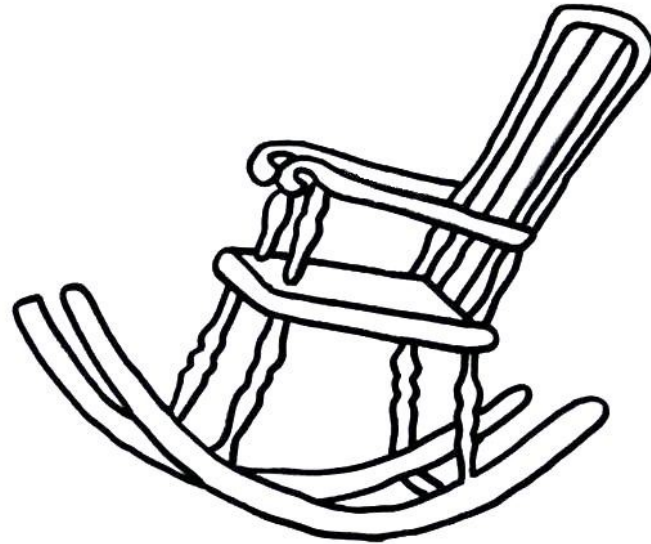
Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- broskall
- skál
- bát
- sleða
- ruggustól
- haus á fíl

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

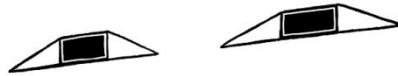

Mynd 2

Nú eru engir valmöguleikar gefnir. Þið þurfið að koma sjálf með hugmyndir um hvað er verið að sýna á myndunum. Ykkur er frjálst að koma með fleiri en einn valmöguleika. Ræðið ályktanir ykkar sem hópur.

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

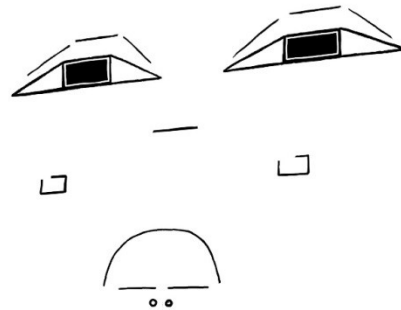

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

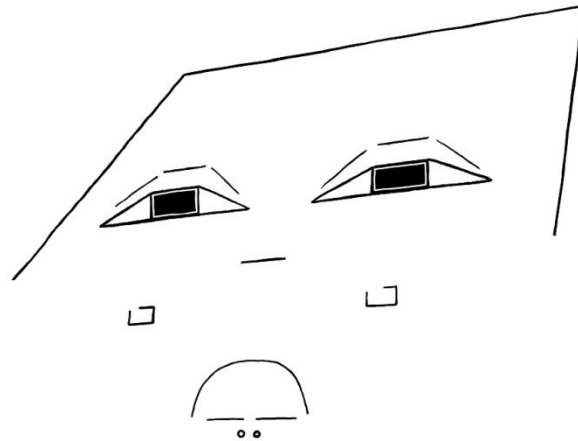

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

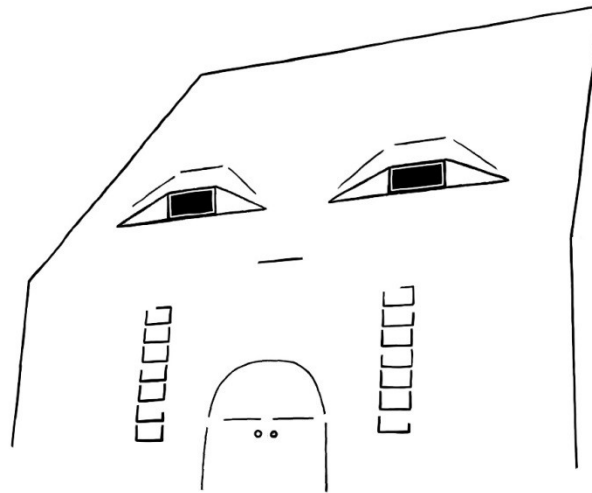

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

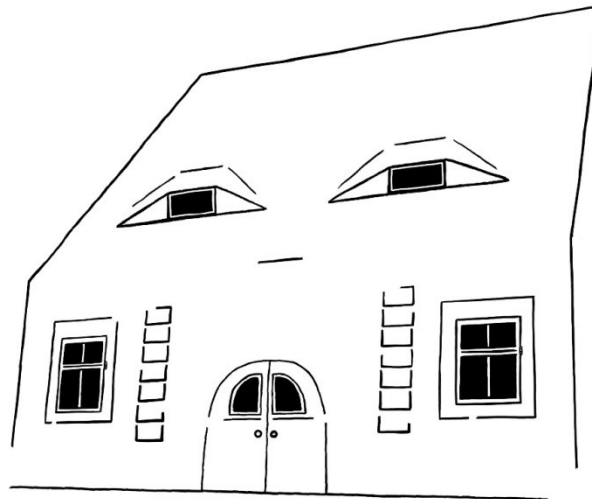

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

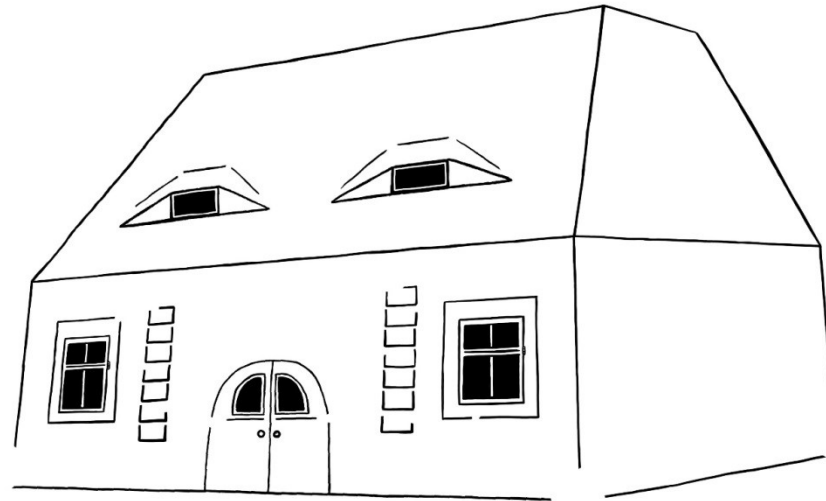

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Mynd 3

Hvað sýnir þessi mynd?

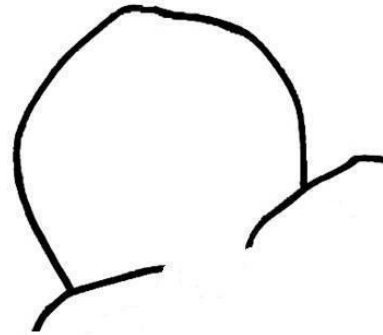

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

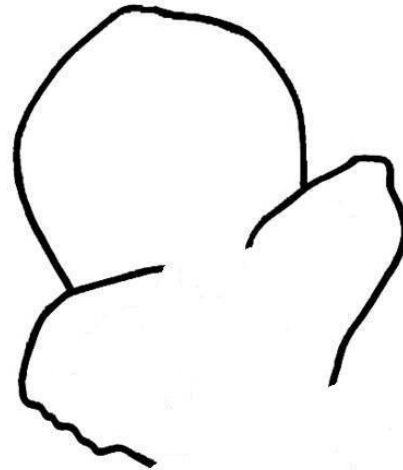

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

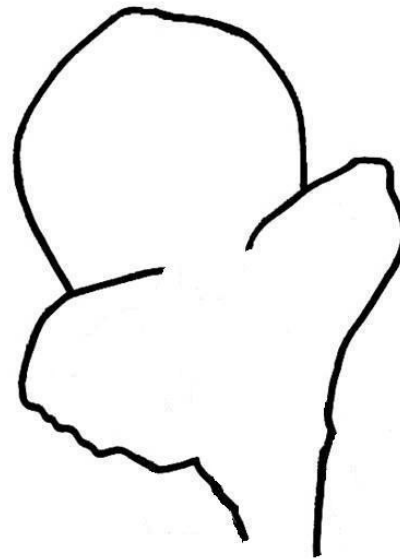

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

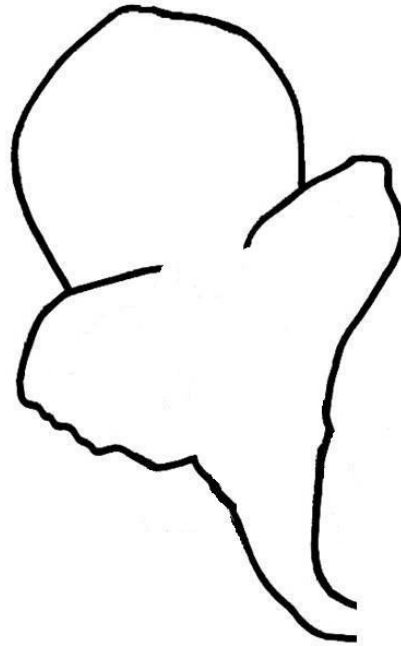

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

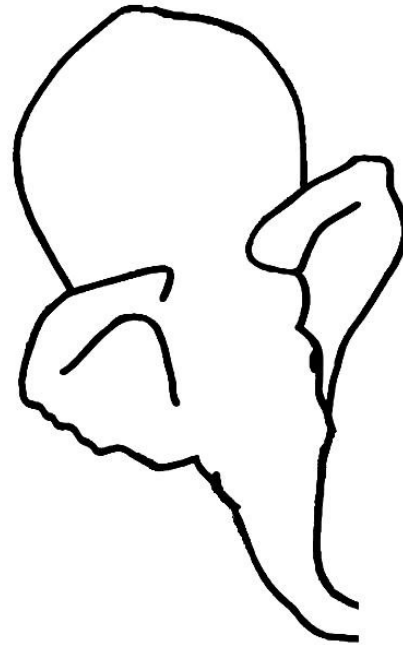

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

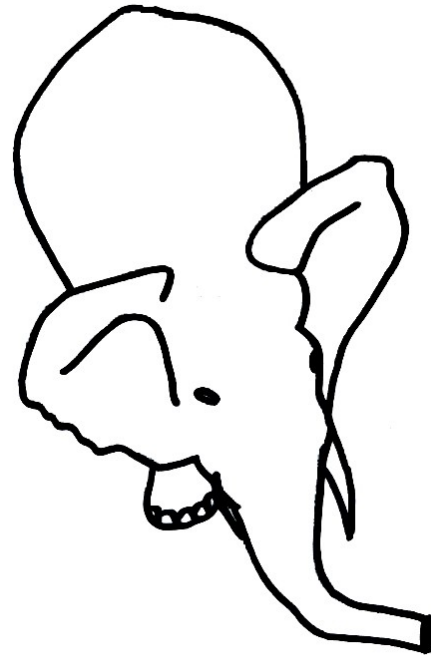

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

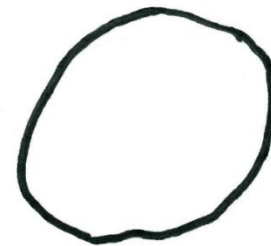
Viltu taka ákvörðun strax?

Mynd 4

Hvað sýnir þessi mynd?

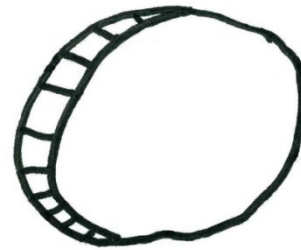

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

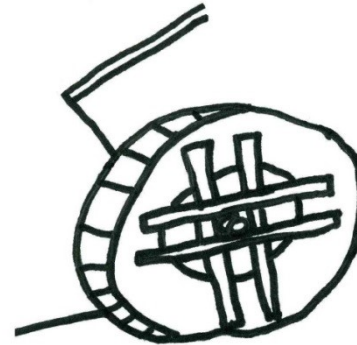

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

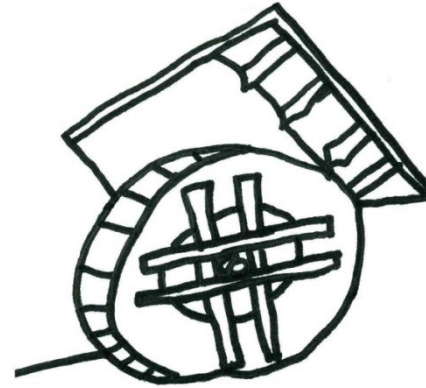

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

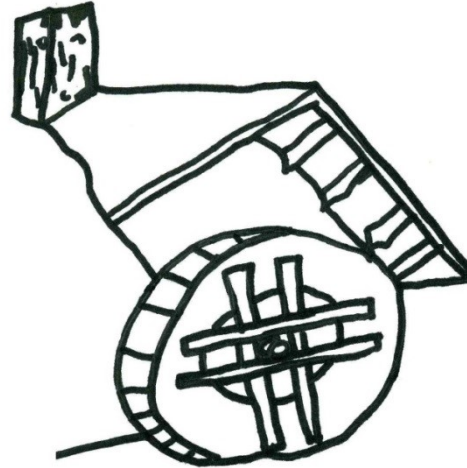

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

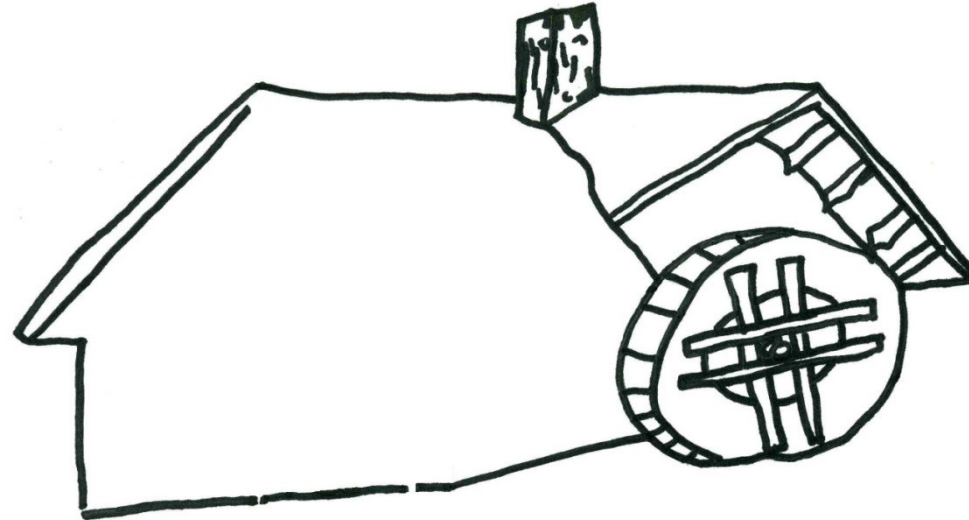

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

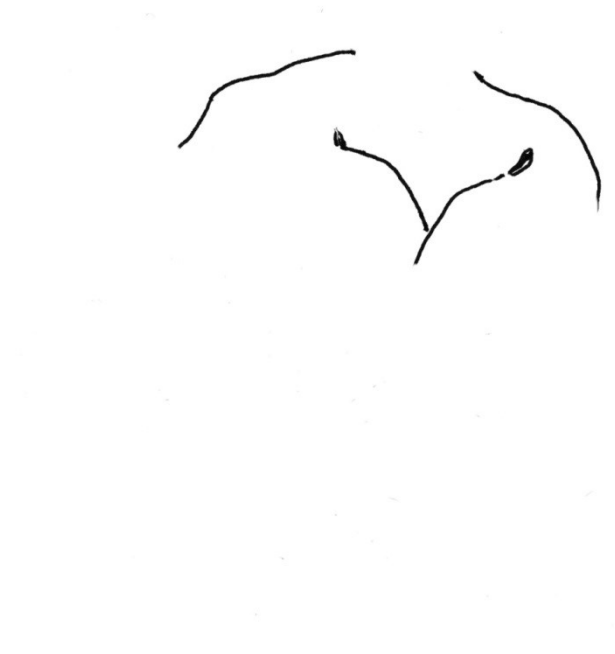
Viltu taka ákvörðun strax?

Mynd 5

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

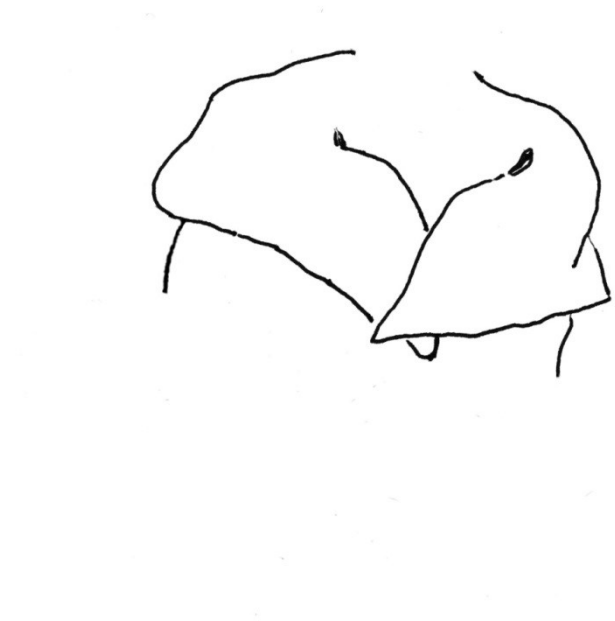

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Valfrjálst: Myndband

Valfrjálst: Myndband sem snýr að efni dagsins má finna á eftirfarandi vefslóð:

http://www.uke.de/mct_videos

Ræðið hvernig myndbandið tengist efni dagsins.

[fyrir meðferðaraðila:

sum myndböndin innhalda málfar sem gæti verið óviðeigandi fyrir suma áhorfendur eða eftir menningu. Vinsamlegast horfið á myndböndin fyrir fram áður en tekin er ákvörðun um hvort þau verði sýnd.]

Mynd 6

Hvað sýnir þessi mynd?

- sög
- gamla brú
- broddgölt
- grasþúfu
- dreka
- girðingu
- fjalla-landslag
- puntsvín
- eyra

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- sög
- gamla brú
- broddgölt
- grasþúfu
- dreka
- girðingu
- fjalla-landslag
- puntsvín
- eyra

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- sög
- gamla brú
- broddgölt
- grasþúfu
- dreka
- girðingu
- fjalla-landslag
- puntsvín
- eyra

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- sög
- gamla brú
- broddgölt
- grasþúfu
- dreka
- girðingu
- fjalla-landslag
- puntsvín
- eyra

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- sög
- gamla brú
- broddgölt
- grasþúfu
- dreka
- girðingu
- fjalla-landslag
- puntsvín
- eyra

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- sög
- gamla brú
- broddgölt
- grasþúfu
- dreka
- girðingu
- fjalla-landslag
- puntsvín
- eyra

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- sög
- gamla brú
- broddgölt
- grasþúfu
- dreka
- girðingu
- fjalla-landslag
- puntsvín
- eyra

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Mynd 7

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

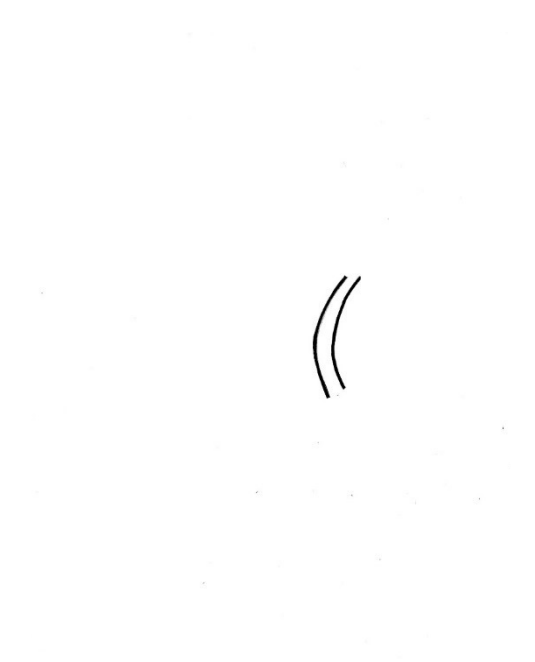

Mynd 8

Hvað sýnir þessi mynd?

- reipi
- akkeri
- hálsfesti með skrauti
- snák
- páfagauk
- spaghetti
- baunastilk
- blóm
- hraðbraut

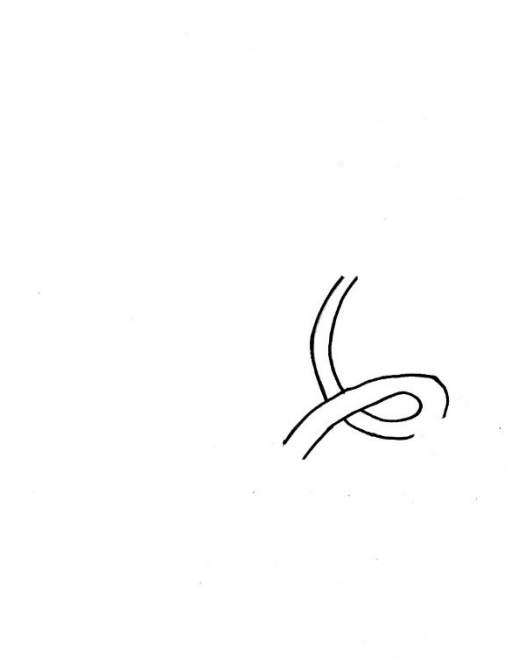
Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- reipi
- akkeri
- hálsfesti með skrauti
- snák
- páfagauk
- spaghetti
- baunastilk
- blóm
- hraðbraut

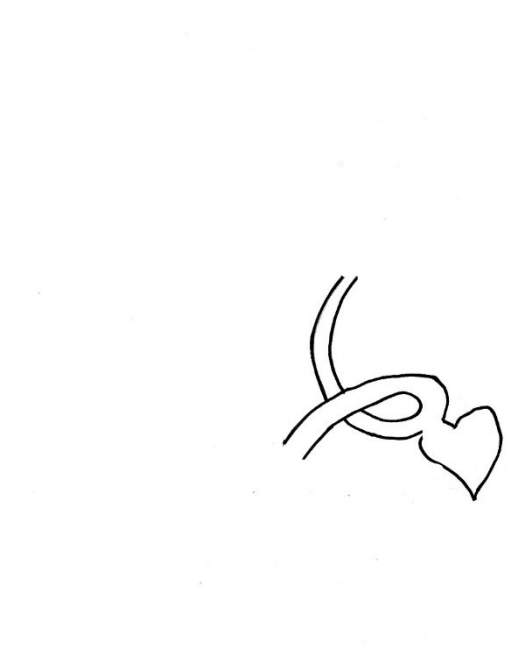
Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- reipi
- akkeri
- hálsfesti með skrauti
- snák
- páfagauk
- spaghetti
- baunastilk
- blóm
- hraðbraut

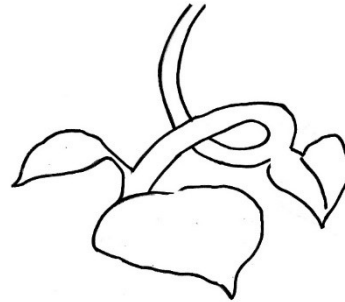
Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- reipi
- akkeri
- hálsfesti með skrauti
- snák
- páfagauk
- spaghetti
- baunastilk
- blóm
- hraðbraut

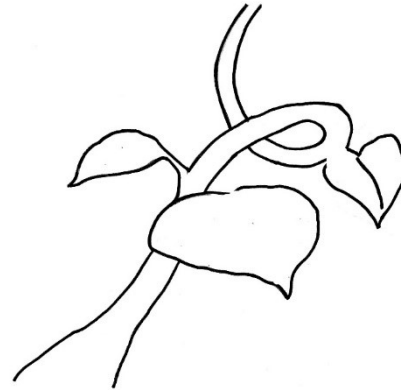
Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- reipi
- akkeri
- hálsfesti með skrauti
- snák
- páfagauk
- spaghetti
- baunastilk
- blóm
- hraðbraut

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- reipi
- akkeri
- hálsfesti með skrauti
- snák
- páfagauk
- spaghetti
- baunastilk
- blóm
- hraðbraut

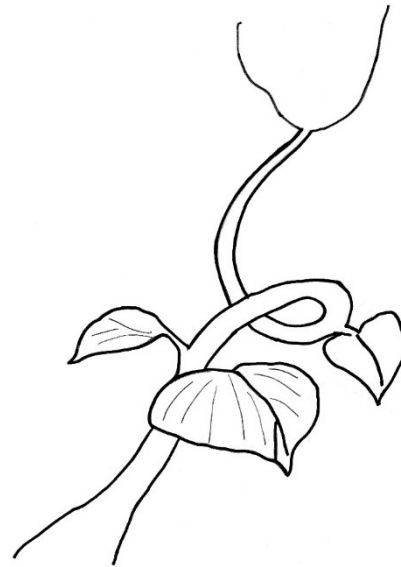
Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- reipi
- akkeri
- hálsfesti með skrauti
- snák
- páfagauk
- spaghetti
- baunastilk
- blóm
- hraðbraut

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- reipi
- akkeri
- hálsfesti með skrauti
- snák
- páfagauk
- spaghetti
- baunastilk
- blóm
- hraðbraut

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Mynd 9

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

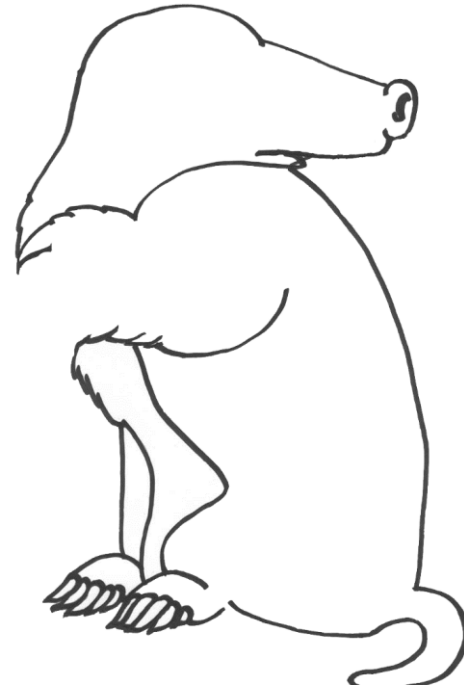

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Mynd 10

Hvað sýnir þessi mynd?

- sel
- mann í vetrarfötum
- blóm
- á og landslag
- hafmeyju
- kolkrabba
- hörpu
- krækling
- fisk

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- sel
- mann í vetrarfötum
- blóm
- á og landslag
- hafmeyju
- kolkrabba
- hörpu
- krækling
- fisk

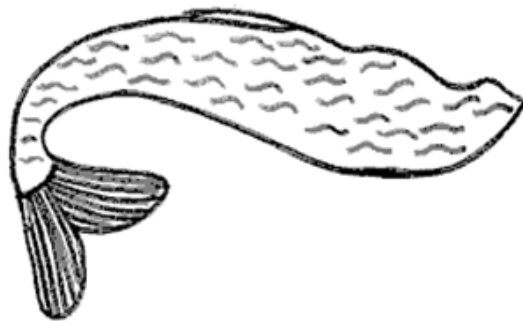
Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- sel
- mann í vetrarfötum
- blóm
- á og landslag
- hafmeyju
- kolkrabba
- hörpu
- krækling
- fisk

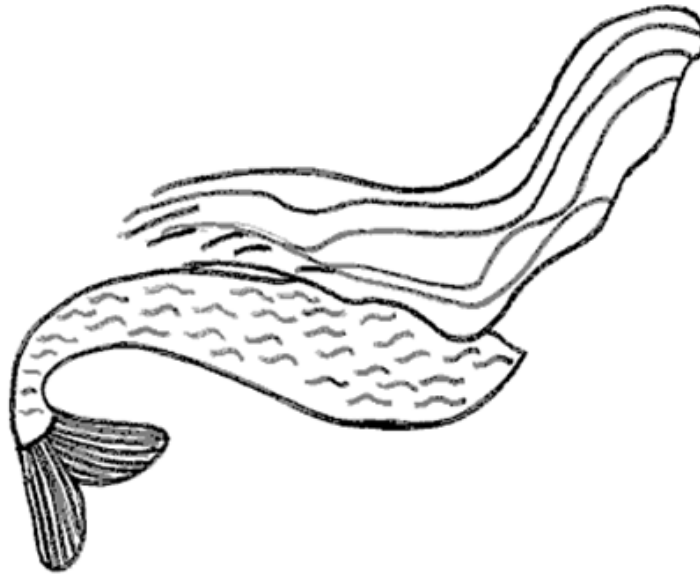
Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- sel
- mann í vetrarfötum
- blóm
- á og landslag
- hafmeyju
- kolkrabba
- hörpu
- krækling
- fisk

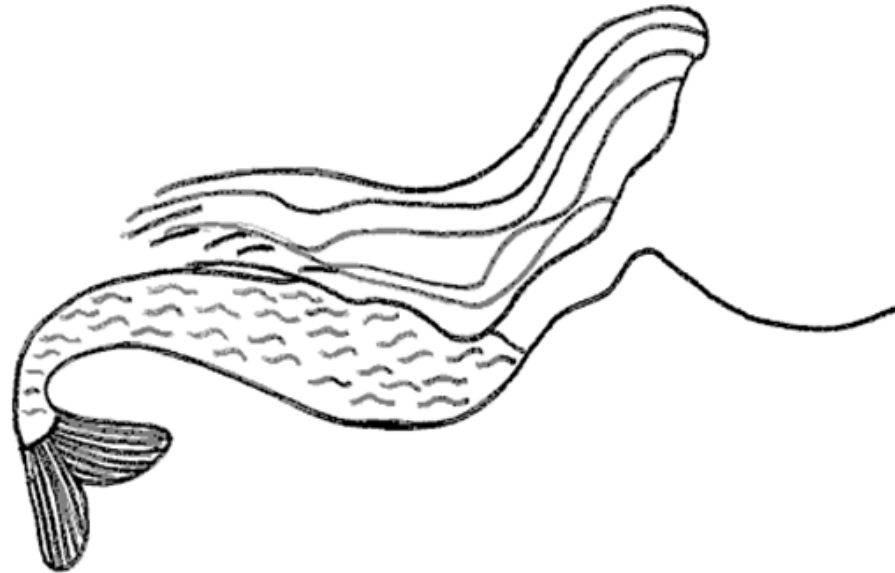
Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- sel
- mann í vetrarfötum
- blóm
- á og landslag
- hafmeyju
- kolkrabba
- hörpu
- krækling
- fisk

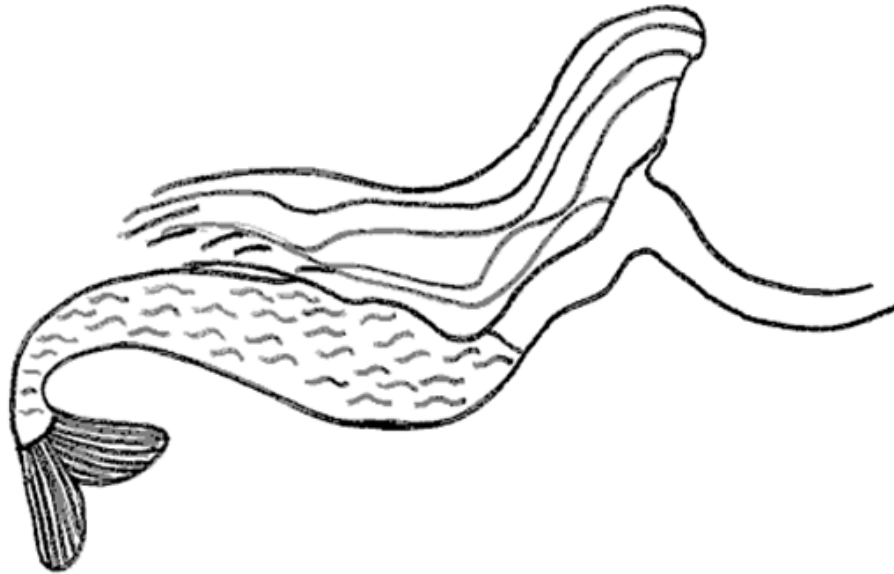
Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- sel
- mann í vetrarfötum
- blóm
- á og landslag
- hafmeyju
- kolkrabba
- hörpu
- krækling
- fisk

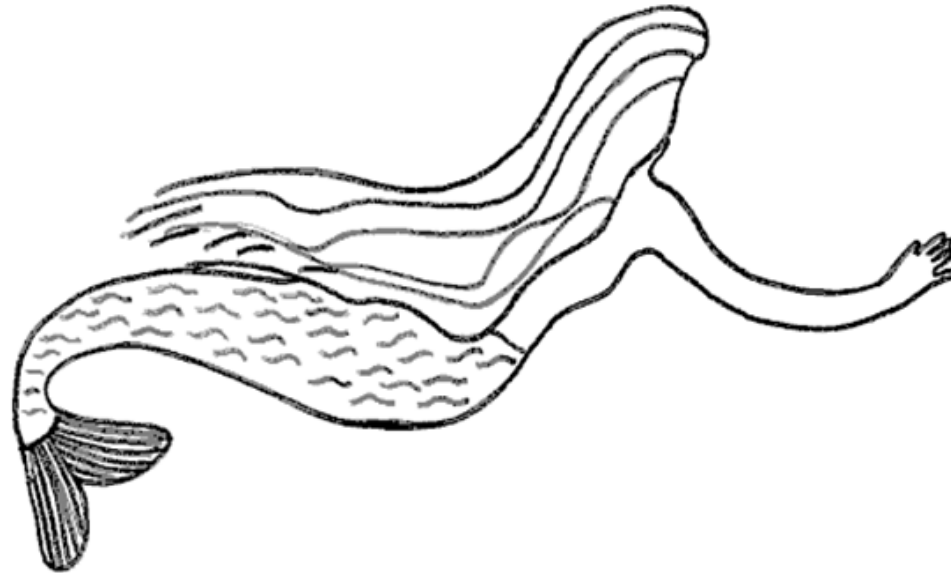
Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- sel
- mann í vetrarfötum
- blóm
- á og landslag
- hafmeyju
- kolkrabba
- hörpu
- krækling
- fisk

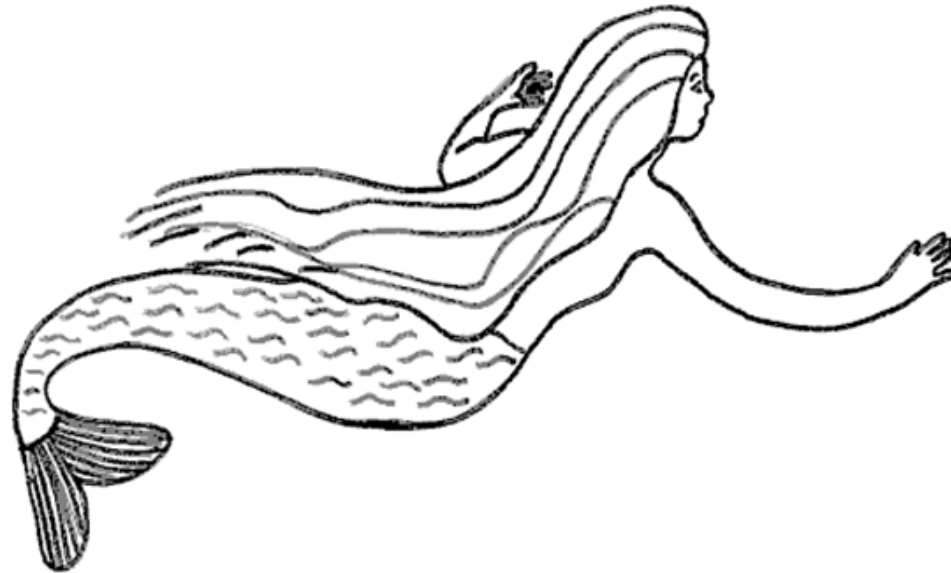
Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Hvað sýnir þessi mynd?

- sel
- mann í vetrarfötum
- blóm
- á og landslag
- hafmeyju
- kolkrabba
- hörpu
- krækling
- fisk

Hversu viss ertu?

Viltu taka ákvörðun strax?

Verkefni 2:

Hvað sérðu?

Hvað sérðu núna?

Gömul hjón, bikar...eða?

Hvað sérðu?

Hvað sérðu?

Fljótfærnislegar ákvarðanir leiða ekki alltaf til mistaka, en segja þó stundum bara hálfu söguna!

Fljótfærnislegar ákvarðanir leiða ekki alltaf til mistaka, en segja þó stundum bara hálfu söguna!

Reyndu að koma auga á öll smáatriði/fígúrir í myndunum!

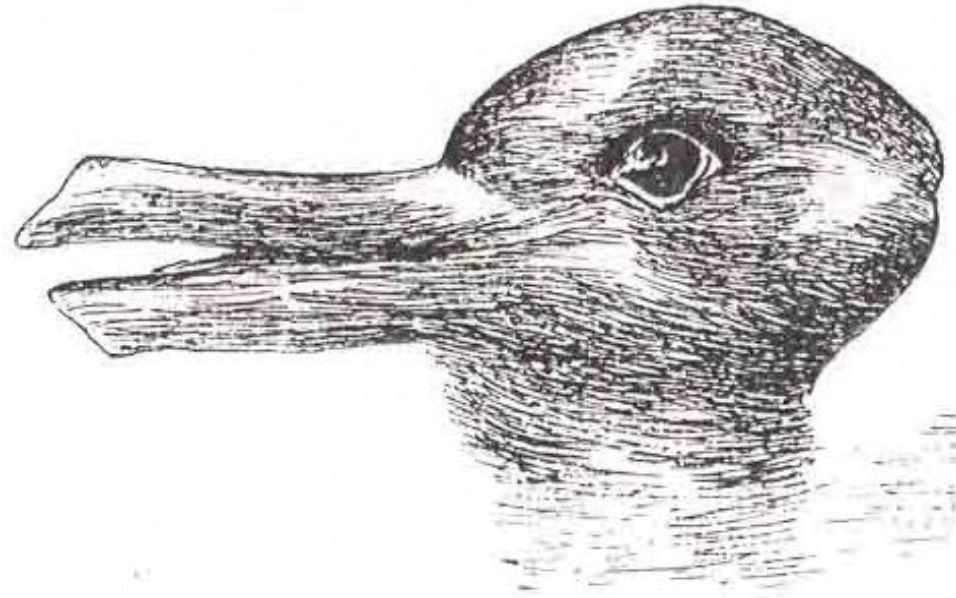

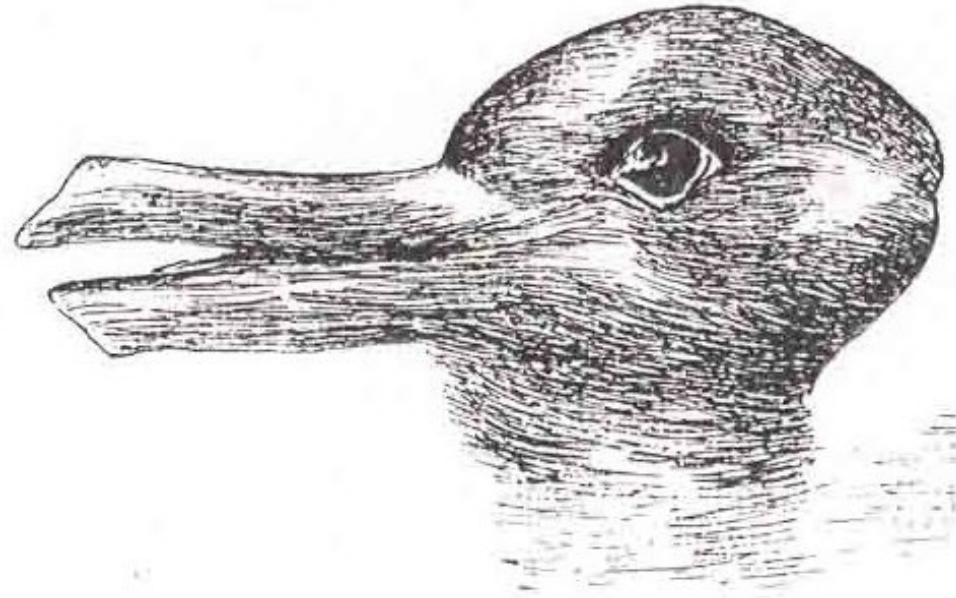
Gömul kona, ung kona, maður með yfirvaraskegg?

Gamall maður eða maður á hestbaki?

Önd eða kanína?

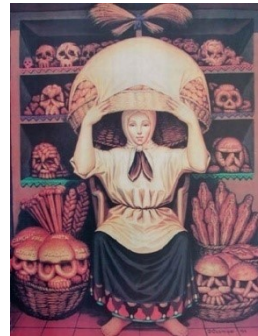

Hvað myndirðu sjá ef myndinni væri á hvolfi?

Hestur eða maður?

Hauskúpur eða bakarí?

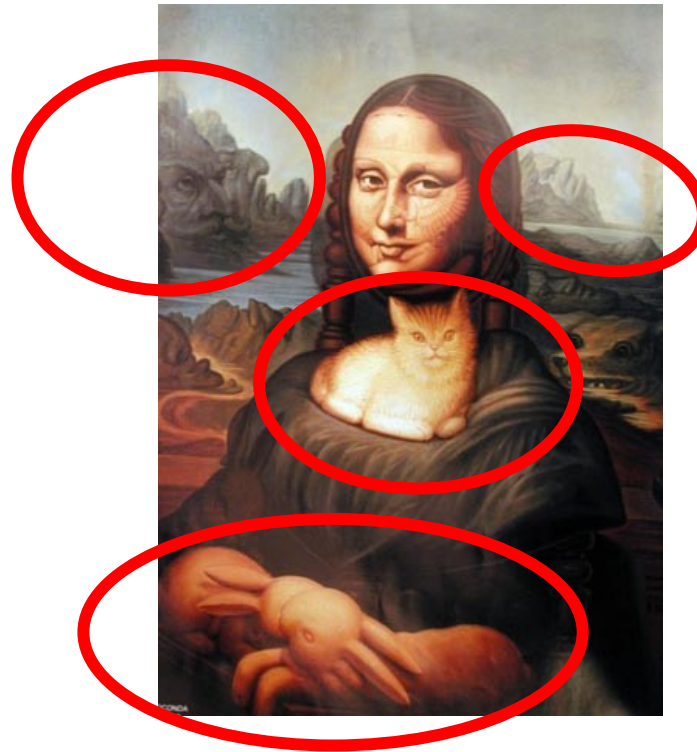
Hvað sérðu?

Reyndu að finna öll smáatriðin

Tenging við daglegt líf

Lærdómur:

- Fljótfernislegar ákvarðanir geta leitt til mistaka og segja oft einungis “hálf söguna”.

Tenging við daglegt líf

Lærdómur:

- Fljótfernislegar ákvarðanir geta leitt til mistaka og segja oft einungis “hálf söguna”.
- **Leitið því að eins mörgum upplýsingum og mögulegt er** og skiptist á skoðunum við aðra, sérstaklega ef ákvörðunin er mikilvæg eða getur haft afdrifaríkar afleiðingar (t.d. þú hefur tilfinningu fyrir því að nágranni þinn sé á eftir þér → ekki ákveða án þess að vita!).

Tenging við daglegt líf

Lærdómur:

- Fljótfernislegar ákvarðanir geta leitt til mistaka og segja oft einungis “hálf söguna”.
- **Leitið því að eins mörgum upplýsingum og mögulegt er** og skiptist á skoðunum við aðra, sérstaklega ef ákvörðunin er mikilvæg eða getur haft afdrifaríkar afleiðingar (t.d. þú hefur tilfinningu fyrir því að nágranni þinn sé á eftir þér → ekki ákveða án þess að vita!).
- Þegar ákvarðanir skipta litlu máli er allt eins gott að taka skjóta ákvörðun (t.d. þegar ákveða á bragðtegund af jógúrti eða köku, eða þegar velja á lottótölur).

Tenging við daglegt líf

Lærdómur:

- Fljótfrænislegar ákvarðanir geta leitt til mistaka og segja oft einungis “hálf söguna”.
- **Leitið því að eins mörgum upplýsingum og mögulegt er** og skiptist á skoðunum við aðra, sérstaklega ef ákvörðunin er mikilvæg eða getur haft afdrifaríkar afleiðingar (t.d. þú hefur tilfinningu fyrir því að nágranni þinn sé á eftir þér → ekki ákveða án þess að vita!).
- Þegar ákvarðanir skipta litlu máli er allt eins gott að taka skjóta ákvörðun (t.d. þegar ákveða á bragðtegund af jógúrti eða köku, eða þegar velja á lottótölur).
- Það er mannlegt að gera mistök – vertu undirbúin fyrir þeim möguleika að þú hafir rangt fyrir þér.

Tenging við daglegt líf

Lærdómur:

- Fljótfernislegar ákvarðanir geta leitt til mistaka og segja oft einungis “hálf söguna”.
- **Leitið því að eins mörgum upplýsingum og mögulegt er** og skiptist á skoðunum við aðra, sérstaklega ef ákvörðunin er mikilvæg eða getur haft afdrifaríkar afleiðingar (t.d. þú hefur tilfinningu fyrir því að nágranni þinn sé á eftir þér → ekki ákveða án þess að vita!).
- Þegar ákvarðanir skipta litlu máli er allt eins gott að taka skjóta ákvörðun (t.d. þegar ákveða á bragðtegund af jógúrti eða köku, eða þegar velja á lottótölur).
- Það er mannlegt að gera mistök – vertu undirbúin fyrir þeim möguleika að þú hafir rangt fyrir þér.
- Byggið mikilvægar ákvarðanir á traustum staðreyndum. Ágiskanir eru oft rangar. Hafið alltaf í huga hverjar afleiðingarnar séu ef ákvörðunin eða túlkun þín væri röng.

Hvernig tengist þetta geðrofi?

Rannsóknir sýna að í geðrofi hefur fólk tilhneigingu til að hrapa að ályktunum og hafa sterkar skoðanir

Hvernig tengist þetta geðrofi?

Rannsóknir sýna að í geðrofi hefur fólk tilhneigingu til að hrapa að ályktunum og hafa sterkar skoðanir

Dæmi: Karl segir að hann muni vera næsti konungur Þýskalands.

Bakgrunnur: Karl fékk fígúru í kindereggi sem var kóngur með kórónu.

En!: Hann er ekki konungsborinn, það er löngu búið að afnema konungsveldi í Þýskalandi og síðast en ekki síst: Innihald kindereggs getur ekki verið túlkað sem sönnun fyrir einhverju.

Hvernig tengist þetta geðrofi?

Rannsóknir sýna að í geðrofi hefur fólk tilhneigingu til að hrapa að ályktunum og hafa sterkar skoðanir

Dæmi: Karl segir að hann muni vera næsti konungur Þýskalands.

Bakgrunnur: Karl fékk fígúru í kindereggi sem var kóngur með kórónu.

En!: Hann er ekki konungsborinn, það er löngu búið að afnema konungsveldi í Þýskalandi og síðast en ekki síst: Innihald kindereggs getur ekki verið túlkað sem sönnun fyrir einhverju.

Það þarf að taka til greina margskonar upplýsingar. Ræðið mismunandi ástæður og skoðanir við fólk sem þið treystið.

Takk fyrir tímann!

fyrir meðferðaraðila:

Vinsamlegast afhentu vinnublöð. Kynntu app okkar COGITO (sækja án endurgjalds).

www.uke.de/mct_app

Pictures used in this module are reproduced with indirect (creative commons license) or direct permission of the artists listed below, for which we would like to express our gratitude! A full list can be obtained via www.uke.de/mct. If we have involuntarily breached copyright, please accept our apologies. In this case, we kindly ask creators for their permission to use their work under the “fair use” policy.

Die in diesem Modul verwendeten Bilder wurden mit der indirekten (creative commons Lizenz) oder direkten Zustimmung der untenstehenden Künstler reproduziert, wofür wir uns herzlich bedanken möchten! Eine vollständige Liste ist hinterlegt auf www.uke.de/mkt. Sollten wir unbeabsichtigt gegen das Urheberrecht verstoßen haben, so bitten wir dies vielmals zu entschuldigen und bitten nachträglich um die Verwendungserlaubnis.

Name Photographer/Artist Name Fotograf/Künstler	Source/ Quelle	Picture Name/ Name des Bildes	CC = used with corresponding creative commons license; PP = used with personal permission of artist CC = genutzt unter creative commons Lizenz, PP = verwendet mit persönlicher Zustimmung des Künstlers	Description/Kurzbeschreibung
sprinsy	flickr	cover.beatles	CC	Abbey road
mharrsch	flickr	Beatle Paul McCartney 2	CC	The young Paul McCartney /Paul McCartney als junger Mann
Alan Light	flickr	Paul McCartney	CC	The older Paul McCartney/ Älterer Paul McCartney
Arbeitsgruppe Neuropsychologie	---	Black&white drawings of fragmented pictures /Schwarz-weiß Zeichnungen fragmentierter Bilder	Produced for the MCT/Anfertigung für das MKT; © Arbeitsgruppe Neuropsychologie	Various motives: rocking chair, elephant etc./Verschiedene Motive: Schaukelstuhl, Elefant etc.
---	American Journal of Psychology	Mother, father, and daughter	Copyright 1961 by the Board of Trustees of the University of Illinois. Used with permission of the University of Illinois Press	Old woman, young woman, man with mustache/Alte Frau, junge Frau, Mann mit Schnurrbart
Jastrow, J.	Popular Science Monthly, 54, 299- 312	The mind's eye	public domain	rabbit-duck/Hase-Ente
Octavio Ocampo - Vexierbilder	rockypointcollecti bles	Different pictures /Verschiedene Bilder	PP by rockypointcollectibles	---

Að hrapa að ályktunum dæmi

- Flökkusögur -

Flökku- sögur	Samsæriskenning	“Sönnun”
<p>Sagt er að landingin á tunglinu árið 1969 hafi aldrei átt sér stað og hafi eingöngu verið tilbúningur.</p>	<p>Rök með?</p>	 <p>A photograph showing an astronaut in a white spacesuit standing on the lunar surface. To the left, an American flag is planted in the ground. The surface is dark and dusty with visible footprints. The background is the black void of space.</p>

Að hrapa að ályktunum dæmi

- Flökkusögur -

Flökku- sögur	Samsæriskenning	“Sönnun”
<p>Sagt er að landingin á tunglinu árið 1969 hafi aldrei átt sér stað og hafi eingöngu verið tilbúningur.</p>	<p>Ástæður USA:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. “Tækni sigur” í samkeppni við Sovétríkin um ferðir til geimsins, sem höfðu verið á undan að senda gervihnött út í geiminn 2. Dregur athyglina frá Víetnamstríðinu 3. NASA falsaði landinguna vegna hræðslu við niðurskurð frá ríkinu 	 <p>A photograph of an astronaut in a white spacesuit standing on the lunar surface. To the left, an American flag is planted in the ground. The surface is dark and dusty with visible boot prints. The background is the blackness of space.</p>

Að hrapa að ályktunum dæmi

- Flökkusögur -

Flökku- sögur	Með og á móti	“Sönnun”
<p>Sagt er að landingin á tunglinu árið 1969 hafi aldrei átt sér stað og hafi var eingöngu verið tilbúningur.</p>	<p>Með: ???</p>	

Að hrapa að ályktunum dæmi

- Flökkusögur -

Flökku- sögur	Með og á móti	“Sönnun”
<p>Sagt er að landingin á tunglinu árið 1969 hafi aldrei átt sér stað og hafi var eingöngu verið tilbúningur.</p>	<p>Með:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Fáninn hreyfist: ómögulegt þar sem það er ekki neitt andrúmsloft/veður á tunglinu 2.Mynd af stjörnulausum himni og mismunandi skuggum bendir til að myndin sé tekin í stúdíói 3.Í skilaboðum Armstrongs geimfara: hann var of snöggur að svara skilaboðum Nixon forseta. Útvarpsmerki þurfa lengri tíma til að sendast á milli en það tók Armstrong að svara. 	 <p>A photograph of an astronaut in a white spacesuit standing on the lunar surface. To the left, an American flag is planted in the ground. The surface is dark and dusty with visible footprints. The background is the blackness of space.</p>

Að hrapa að ályktunum dæmi

- Flökkusögur -

Flökku- sögur	Með og á móti	“Sönnun”
<p>Sagt er að landingin á tunglinu árið 1969 hafi aldrei átt sér stað og hafi var eingöngu verið tilbúningur.</p>	<p>Á móti: ???</p>	

Að hrapa að ályktunum dæmi

- Flökkusögur -

Flökku- sögur	Með og á móti	“Sönnun”
<p>Sagt er að landingin á tunglinu árið 1969 hafi aldrei átt sér stað og hafi var eingöngu verið tilbúningur.</p>	<p>Á móti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Ástæðan fyrir því að flaggið sveiflast er vegna þess að því haldið uppi með stuðningsbandi 2.Næturmyndir ná ekki að fanga veika ljósgjafa með tímastillingu → því eru engar stjörnur 3.Mismunandi skuggar eru vegna þess að yfirborð tunglsins er ójafnt 4.Viðtalið hafði verið klippt til að koma í veg fyrir langar þagnir í samtali Nixon og Armstrong 	 <p>A photograph of an astronaut in a white spacesuit standing on the lunar surface. To the left, an American flag is planted in the ground. The surface is dark and dusty with visible footprints. The background is the black void of space.</p>

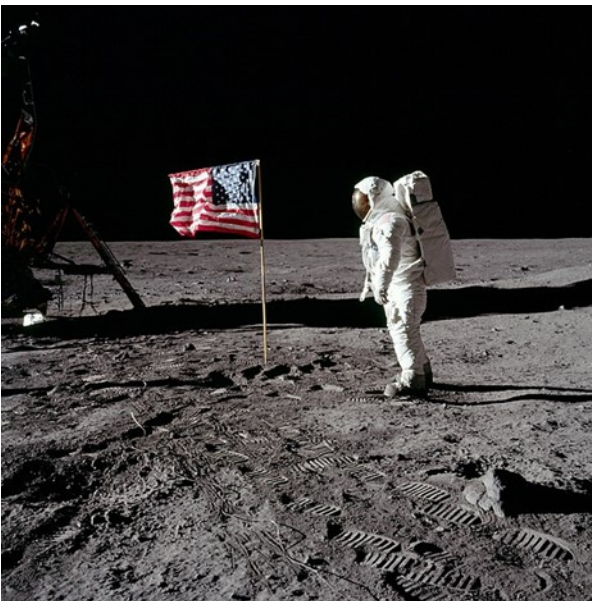

Að hrapa að ályktunum dæmi

- Flökkusögur -

Var landingin á tunglinu tilbúningur?

Nei!

Leikstjórinn Roland Emmerich (Independence Day):
“The moon landing [...] was just too good. Such a thing was impossible to stage in the 1960s. Even with today’s equipment this would pose problems.”

Heimild: Þýska sjónvarpsstöðin ZDF: “Varist samsæri” [Beware conspiracy]

Hvernig byrja slíkar flökkusögur og samsæriskenningar?

???

Hvernig byrja slíkar flökkusögur og samsæriskenningar?

- Þær eru oft meira spennandi en raunveruleikinn.
- Þær eru oft byggðar á staðreyndum sem er erfitt að sanna og fólk trúir auðveldlega (t.d. að fáninn hreyfist bendir til þess að myndin hafi verið tekin á jörðinni).
- Þær innihalda engar aðrar skýringar (t.d. að stjörnulaus himinn getur verið útskýrður með tæknilegum takmörkunum næturljósmyndunar).
- Flökkusögur taka staðreyndir úr samhengi og blása þær upp.